

April 2008

MÅNADSMÖTE

torsdagen den 24 april kl. 18.30

AFK:s hedersmedlem **Per Olov "Prolle" Jansson** talar om
"Utveckling och avveckling – en 88-åring bokslut".

Månadens bild: **Fritt motiv**

Påsiktssbilder i svartvitt och färg, totalt högst tre bilder per deltagare.

Domare: **Andrej Scherbakov-Parland**

Månadsmötet hålls i Kameraseuras lokal på Barnhemsgränd 1.

Tävlingsbidragen lämnas in vid mötets början
eller på förhand till tävlingssekreteraren, eller
minst två dagar före mötet till Oy Foto-Hasse Ab, Lilla Robertsgatan 4.

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

På grund av tidskravet i stadgarna kallas AFK:s medlemmar redan nu till årsmöte torsdagen **den 29 maj 2008 kl. 18.30** i Kameraseuras lokal på Barnhemsgränd 1. På årsmötet behandlas stadgeenliga ärenden.

BILDCIRKELN GÅR PÅ UTSTÄLLNING

Bildcirkeln avslutar säsongen i maj med ett besök på den foto-utställning med **gamla Helsingforsbilder** från stadsmuseets samlingar som visas på **Helsingfors stadsteater**. Utställningen hålls med anledning av att dramatiseringen av Kjell Westös Missä kuljimme kerran – Där vi en gång gått nu spelas. Westö har ju, senast på fotoklubbträffen tidigare i april, framhållit hur mycket gamla fotografier betyder för honom som inspirationskälla. Träff **torsdagen den 22 maj kl. 18.00** (obs tiden!) i stora scenens aula.

STÄDTALKO I LABBET

Vice labbmästaren Stig Manderbacka kallar speciellt mörkrums och datorabonnenterna till välbehövligt städtalko i labbet **onsdagen den 7 maj kl. 18.30**. Vid städningen **slängs** kemikalieflassor som inte står på abonnenthyllor och saknar påskrift om ägarens namn, innehållet samt fyllnings- eller öppningsdatum. Stig bjuder talkofolket på kaffe och bulle. **An-teckna** talkodagen redan nu!

VI TACKAR

Telefoto Oy för sponsringen av det här cirkuläret!

Marsmötet: Stort intresse för printrar

Kenneth Hilapieli från Epson var månadens gäst och hade lockat en stor skara (krönikören räknade till 30) intresserade AFK:are till den utlovade demonstrationen av Epsons printrar. Vilket igen en gång visar att AFK är en klubb där gammal som ung är teknikintresserad och att den digitala eran definitivt har inträtt i en snart 120 år gammal klubb. Tiden var för kort för att många bilder skulle kunna printas ut, men vi fick definitivt belägg på vilken tillgång klubbens egen Epson 3800 är. Mikael Albrecht hade med sig en bild av Olofsborg, som printades ut i två storlekar, och man kan bara avundas Micke dessa två utskrifter.

Månadens bild hade denna gång temat "3". Kenneth sade att han aldrig tidigare agerat domare, men öga för proffsiga bilder hade han. Som nedan kan utläsas var det nästan mangrant våra mest rutinerade vinnare som än en gång kunde hävda sig i en månads-tävling.

Färg

- I **Peter Eriksson:** Synvilla
" En bild som jag skulle kunna tänka mig uppförstorad på min egen vägg. Mycket finurligt tänkt, komposition och färgåtergivning fin, ljuset speglar sig snyggt. Bra balans, färgen passar mycket bra ihop med vinerna."
- II **Per Olov Jansson:** No see, no hear, no speak.
" Den här bilden utstrålar värme, också den skulle man mycket väl kunna tänka sig att ha på väggen. Mycket bra balans i ljuset, faller både på bakgrunden och personerna, vilket ofta är svårt att uppnå på en sådan här bild."
- III **Robin Hackman:** Tre kinesiskor på utfärd
"Jag tänker mig tillbaka till 60-talet när jag ser den här bilden med dess mjuka pastelltoner (Robin: Tidigt 70-tal). Kompositionen är lyckad, och det är en mycket levande bild. Här finns någonting gammalt och någonting nytt."

Hedersomnämningen

Gunnar Bärlund: Verandan på Kotkaniemi
"Ännu en bild att ha på väggen! Jag brukar inreda med bilder och byter då och då. Den här bilden sprider lugn. Kommer mig att tänka att sommaren är förbi och hösten är kommen, dags att lämna stugan."

Tua Rahikainen: Krukor i rad
"Jag tycker själv om att fota byggnader i Portugal, Italien och Grekland. Här är en mycket vacker komposition, ljuset faller snyggt och matchar mycket bra inramningen. En fin bild."

Svartvitt

- I **Mikael Albrecht:** Den heliga treenighetens kloster
"Jag vet inte om jag bestämde mig för den här bilden för att jag aldrig varit så rädd att åka bil som i Grekland. Det är en mycket stark bild, man kan vänta sig vad som helst bakom kröken. Faran, vägen och bergen kommer fint fram, man kan leva sig in i situationen."
- II **Bert Carpelan:** Triangel
"Man ser att det är ett proffs som gjort den här bilden. Mycket levande, kornigheten och gråskalan fin. Vet inte hur den är gjord. (Epson, Epson! ropar Bert.)"
- III **Peter Eriksson:** Grand Trianon
" Jättefin svartvit komposition med de svarta, mörka träden mot en ljusare bakgrund och byggnaden där bakom. Mycket bra gråskala."

Hedersomnämningen

Jan Eklund: Allén
" Här tycker jag kontrasten är exceptionellt bra använd. Mycket hårt framtagen, vilket passar bilden."

Henri Jalo: Tre skrattande barn
"Av personbilderna här tycker jag bäst om denna. Det är en bild om hopp och framtid. Mycket bra miner. Fin bild."

Publikens favorit:

Bert Carpelan: Triangel

Ordföranden har ordet:

Lyckad klubbträff

Jag måste säga att Ghita hade hittat ett förträffligt ställe för vår klubbträffs kvällssits den 5 april. Runda paviljongen på café Ursula är lagom stor och har rätt form för att alla skulle kunna höra och se vår gäst Kjell Westö. Som hade sagt att han inte ville hålla något föredrag, bara prata en kvart eller så och sen skulle vi få ställa frågor. Men han talade nog mycket mer än en kvart och sen svarade han glatt, vänligt och med eftertanke på frågor av mycket varierande slag. Det han talade om var vad fotografer betytt och betyder för honom som författare, han är bland annat stamkund på stadsmuseets fotoavdelning på Sofiegatan. Där sitter han och "glor" på en bild tills mänskan på bilden kliver ut ur fotografiet och börjar leva. Men ingen må komma och berätta för honom vem personen på bilden i verkligheten var – det skulle förstöra allt. För mig, som kvällen innan läst ut de sista sidorna i Där vi en gång gått, var det oerhört spännande att få veta i ett hurudant gammalt fotografi han "hittade" sin Lucie Lilliehjelm, till exempel.

Det hela var en riktig höjare, tyckte jag åtminstone, och jag tror att våra gäster också var nöjda. Åtminstone lät det så. Ghita räknade till 52 personer på Ursula, varav 23 "med anknytning AFK". Detta kryptiska sätt att uttrycka sig betyder att AFK har medlemmar som också hör till andra klubbar. Det visade sig att det är ganska vanligt i de här kretsarna: Närpesklubben Focus har medlemmar som också hör till Mariehamnsklubben Obscura, till exempel. Övriga klubbar som var representerade under veckoslutet var Jakobstads fotoklubb, åbstudenternas Pictura, EFK från Ekenäs och Borgå Kamera -67. Knäppisarna från Vasa och Jakobstadsklubben Malm gav återbud i sista minuten.

Jag tycker annars att Ghita borde få något slags nobelpris för sina arrangemang! Under ett halvår har hon envist skickat ut sina mail till de finlandssvenska fotoklubbarna för att få reda

på: hur många kommer? Var vill de bo? Hon har undersökt otaliga restaurangmöjligheter för kvällssitsen och slutligen lyckats få Ursulas paviljong utan att vi behövde betala hyra för den.

Själv var jag så nervös inför lördagen att jag knappt kunde sova på morgonnatten. Hur skulle vi hitta alla anmälda 38 gäster utanför turistinformationen på Espen? Hur skulle vi kunna ta hand om dem i grupper så att alla kom dit de ville och skulle? Och sen så regnade det ju dessutom. Och dimman låg tjock över salutorg, domkyrka och Uspenski. Men det gjorde det ju bara underbart vackert att fotografera! Och de kameraförsedda gästerna var glada i duggregnet och de hittade oss och vi dem utan problem och så vandrade vi alla till Uspenski där vi lyckades identifiera alla och dessutom ta ett grupporträtt där alla torde varit med utom fyra närpesbor, de enda som villade bort sig under dagen. Men bara för en kort stund.

Flera AFK-are ställde upp på dagen som lotsar och på Kiasma hade vi till och med vår egen guide i Fredrik, som satt där och väntade tills ett femtontal av gästerna dök upp för att se Nan Goldin-utställningen. Clas tog fyra med sig till Arbis för att visa sin och Johan von Numers utställning, några åkte sedan till Waynes och tittade på Jans bilder, ett par vandrade till Luova på Nylandsgatan, ett gäng tog sig till fotomuseet i Kabelfabriken, en grupp landade på pub och en hel hög var mest intresserade av kameramässan i Gamla Hamnen. Den var för övrigt en stor besvikelse – få utställare och föga intressant för amatörfotografer. Följande dag stod Sveaborg i tur att besökas – och tur var ju det. Att Sveaborgbesöket var på söndag, när vädret var vackert, och utställningsbesöken på lördag, när det regnade.

Nu har vi blivit utlovade en fortsättning, antingen i Mariehamn igen, där Obscura planerar fotofestival, eller i Borgå, där fotoklubben redan anhållit om pengar för att ordna en träff. Nu när vi äntligen lärt känna varann vill vi inte släppa taget!

Christine

Bert Carpelan:
Triangel
Andra plats,
svartvita klassen,
och
publikens favorit
i
Månadens bild "3"
i mars.

Tävlingsreglerna på slutrakan

Verksamhetsåret 2008-2009 närmar sig med stormsteg, och det är ju meningen att vi ska inleda det nya tävlingsåret med reviderade tävlingsregler. En mindre arbetsgrupp har under den gångna vintern samlat in ändringsförslag, och dryftat huruvida de är genomförbara eller ej. Resultatet är ett förslag till nya tävlingsregler som innehåller en hel del mindre justeringar, men inga dramatiska förändringar.

Förslaget kommer att presenteras på månadsmötet i april. Meningen är att öppna diskussion om förslaget och använda denna diskussion som bas för ett styrelsebeslut om ändring av reglerna. Nedan följer en sammanfattning av de föreslagna ändringarna samt förslaget till regeltext. Det kan jämföras med den gamla texten, som man finner på AFK:s webbplats eller i septembercirkuläret 2007.

- Ändring av påsiktsbildens största tillåtna

mått så att bildytan får fylla hela maximummättet på 50x40 cm.

- Förbjuda tunga monteringar av påsiktsbilder även om de inte är i glasram.
- Förtydliga kravet på 6 bilder för att tävlingen ska ordnas till att gälla 6 bilder per tävlingsklass.
- Förtydliga reglerna om anteckning av bildens och fotografens namn på bilden, samt till vilken klass bilden hör om den ligger på gränsen mellan svartvitt och färg.
- Specificera vinnaren i Månadens bild ifall poängen står jämnt.
- Tillåta manipulation i vårutfärdstävlingen.
- Specificeringar och förtydligande av en del punkter, t.ex. att konsekvent använda ordet påsiktsbild istället för kopia.

Mikael Albrecht

TÄVLINGSREGLER FÖR AFK

Några definitioner

I AFK tävlar vi med påsiktsbilder i svartvitt eller färg, samt med diabilder som kan vara antingen svartvita eller i färg. En påsiktsbild kan vara en traditionell fotoförstoring, en digital utskrift eller en laserkopia. Om inte annat bestämts för en tävling kan påsiktsbilden vara egenhändig eller kommersiellt framställd.

Grundtonerna i de svartvita bilderna är vitt, grått och svart. En tonad kopia räknas också till den svartvita gruppen. Toningen kan vara traditionellt eller digitalt gjord.

I vissa tävlingar kan styrelsen med särskilt omnämnande begränsa deltagandet till omanipulerade bilder. En bild anses vara manipulerad, om bildelement har lagts till eller tagits bort eller om det har gjorts byte av färg i bilden. I diabildstävlingar anses också sandwich-montage och reprofotografi av en kopia vara manipulation, medan beskärning av diabildden inte är det.

Allmänna tävlingsregler

I tävlingarna får man i regel delta med enskilda bilder. Undantag utgör eventuella reportage- och

kollektionstävlingar. Tävlingsbilderna får inte tidigare ha segrat, tagit poäng eller fått hedersomnämning i AFK:s interna tävlingar.

I tävlingar för påsiktsbilder får bidragens storlek inte överskrida 50 x 40 cm. Bildragets storlek räknas från arkets eller passepartoutens yttre kanter. Bildytans storlek på arket eller i passepartouten är inte begränsad. Påsiktsbilder får inte vara monterade under glas eller på annat sätt vara monterade så att bildens vikt ökas avsevärt. I diatävlingar skall bilderna monteras i 50x50 mm ramar med tjocklek 3mm. Vid avvikande ramformat skall fotografen tillhandahålla lämplig projektor. Diaramarna märks med en punkt i nedre vänstra hörnet, då bilden betraktas rättvänd.

För att en tävlingsklass ska räknas med i Månadens bild krävs att minst 6 bidrag ställts upp i klassen ifråga. Ifall antalet bidrag understiger 6 kan tävlingsklassen trots allt ordnas på vanligt sätt och resultaten rapporteras, men inga poäng räknas med i Månadens bild.

Fotografens namn, och bildens eventuella namn, ska finnas antecknat på baksidan av påsiktsbilden, ifall fotografen inte deltar i mötet där tävlingen hålls. Fotografen bör undvika att markera sitt namn på påsiktsbildens framsida för att eftersträva så anonym bedömning som möj-

ligt. Bildens namn får markeras synligt på bildens framsida. Ifall en påsiktsbild är av sådan karaktär att den kan tolkas som antingen svartvitt eller färgbild, skall fotografen försäkra sig om att den ställs upp i rätt klass antingen genom att instruera tävlingssekreteraren muntligen eller genom anteckning på bildens baksida.

Inlämning av tävlingsbilder kan ske vid mötets början eller på förhand till tävlingssekreteraren, eller minst 2 dagar före mötet till Foto-Hasse Ab.

AFK:s arkiv har rätt att på begäran antingen erhålla eller eventuellt låta göra en arkivbeständig kopia av en tävlandebild i enlighet med vad som sägs i arkivreglerna. Upphovsrätten kvarstår hos fotografen.

Månadens bild

Månadens bild är en tävling i flere avsnitt vars avsikt är att stimulera tankeverksamheten och inspirera till aktivt fotograferande. Tävlingen omspannar ett tävlingsår och omfattar flere deltävlingar. Totalsegraren blir Årets fotograf och får en inteckning i vandringspriset "Årets fotograf i AFK". Tävlingarna kan vara motivtävlingar eller tävlingar med fritt motiv. Styrelsen fastställer antalet deltävlingar under tävlingsåret, besluter om motiv för deltävlingarna och utser domare för deltävlingarna.

I Månadens bild tävlas med påsiktsbilder i två deltävlingar per månadmöte: svartvitt och färg. För att alla medlemmar skall ha möjlighet att delta är alla tekniker och framställningssätt tillåtna.

Man får delta med högst 3 bilder, fritt fördelade mellan månadens deltävlingar.

En tävling i svartvitt kan enligt styrelsens beslut begränsas till enbart bilder framställda av fotografen själv.

Styrelsen kan också inkludera deltävlingar med omanipulerade diabilder i tävlingsprogrammet.

Vid bedömningen fästs uppmärksamhet vid tolkningen av motivet och det tekniska utförandet. Domaren väljer de i rangordning 3 bästa bilderna i varje deltävling och utdelar högst 3 hedersomnämningen per deltävling. Placeringarna I - III ges poängen 4, 3, 2 och hedersomnämning 1 poäng.

I Månadens bild (dock ej i tävlingar där diabilder ingår) utförs en separat bildbedömning genom slutna omröstning, där varje mötesdeltagare har en röst, som ges åt deltagarens favoritbild bland samtliga tävlingsbilder. Den bild som fått flest deltagarröster får ett extra hedersomnämning och därmed 1 poäng i månadstävlingen. Publikomröstningen skall ske före och offentliggöras efter domarens bedömning.

Vid verksamhetsårets slut sammanräknas poängen och den bästa poängsamlaren erhåller titeln Årets fotograf, en inteckning i vandringspriset "Årets fotograf i AFK" och presenterar sig och sin fotografering vid ett lämpligt månadmöte. Ifall två eller flera fotografer har lika många poäng vid verksamhetsårets slut, avgörs tävlingen till förmån för den fotograf som tagit flest förstaplaceringar. Ifall även förstaplaceringarna står jämt, jämförs antalet andraplaceringar osv.

I övrigt gäller de allmänna tävlingsreglerna.

Vårutfärdstävlingen

Bilder som tagits under utfärden deltar. Tävlingsgrupperna är diabilder och påsiktsbilder i svartvitt och färg. Man får delta med högst 3 bilder per grupp. Domaren utser den bästa bilden i varje grupp samt den totala segraren vars namn ingraveras i vårutfärdspokalen. Domaren kan dessutom utdela hedersomnämningen.

I övrigt gäller de allmänna tävlingsreglerna.

Höstutflyktstävlingen

Här deltar endast påsiktsbilder i svartvitt och färg i fri framställning och teknik. Antalet tävlingsbidrag bestäms från tävling till tävling. Man tävlar om en inteckning i vandringspriset "Utflykten" som ges åt bästa bild. Specialpris kan också utdelas enligt regler som uppgörs för varje tävling.

I övrigt gäller de allmänna tävlingsreglerna.

Övriga tävlingar

Förutom nämnda återkommande tävlingar kan styrelsen besluta om andra tävlingsformer.

Om inte annat nämns gäller de allmänna tävlingsreglerna.

AKTIVITETSKALENDER FÖR AFK T.O.M. MAJ 2008

Aktivitet	Datum	Kl.	Plats	På programmet/Anmärkningar.
Bildcirkeln	To 17.4	18.00 obs!	Centralgatan 18	Besök i Atelier Nyblin, se närmare i marscirkuläret.
Digicirkeln	On 23.4	18.30	Tölögatan 52	Bildbehandlingens grunder
Månadsmöte	To 24.4	18.30	Barnhemsgränd 1	Prolle Jansson: Utveckling och avveckling – en 88-åring bokslut Diskussion om tävlingsreglerna Månadens bild: Fritt motiv. Två deltävlingar för påsiktssbilder i svartvitt respektive färg. Domare: Andrej Scherbakov-Parland
Labbtalko	On 7.5	18.30	Tölögatan 52	
Vårutfärd	Lö-sö 17-18.5		Nådendal	Se närmare i februari- och mars-cirkulären
Bildcirkeln	To 22.5	18.00 obs!	Helsingfors stads-teater, Första linjen 2, stora scenens aula	Besök på fotoutställning med gamla Helsingforsbilder
Digicirkeln	On 28.5	18.30	Tölögatan 52	Konvertering till svartvitt och duo-, tri- eller quadtoner
Årsmöte och månadsmöte	To 29.5	18.50	Barnhemsgränd 1	Årsmötesförhandlingar Traditionstävling för egenhändigt framställda traditionella svartvita kopior och bilder i ädelförfaranden. Domare: Publiken

INTERNATIONAL EVENING

Den klubb för utländska fotointresserade i stan som under namnet International Evening upprätthålls av Kameraseura och AFK i samarbete, den växer och mår bra. Klubben har redan medlemmar av femton nationaliteter från tre kontinenter. Också intresserade KS- och AFK-medlemmar är välkomna med.

Normal plats och tid för mötena är Kameraseuras välbekanta lokal på Barnhemsgränd 1 den första onsdagen i månaden kl. 18.00. Om avvikelser informeras särskilt. Nästa träff är alltså **onsdagen den 7 maj**, då International Evening gör en exkursion till **Sveaborg**. På programmet står **blixtfotografering** under KS:aren Jyrki Vesas ledning. Deltagarna samlas kamera-, blixt- och stativförsedda vid Sveaborgsfärjans biljettkiosk inför avgången **kl. 18.00**.

Andra aktiviteter är t.ex. gemensamma besök på intressanta utställningar. Eftersom sådana program kan dyka upp med kort varsel får man säkrast information om dem genom att gå på klubbträffarna eller lämna sin e-postadress till klubbens interna e-postring, där språket är engelska. Man kan också vända sig till AFK:s kontaktperson i International Evening **Pehr Snellman**: Pehr.s@luukku.com eller 050-5114616.

UTSTÄLLANDE AFK:ARE

Jan Eklunds pågående utställning på Wayne's Coffee, Alexandersgatan 11, fortsätter till slutet av maj. Kollektionen heter "Twosome" och temat är alltså par. På en av kafféets väggar hänger dessutom tre bilder med Brunnsparksmotiv av **Pehr Snellman**.

Vår man i Paris:

Det frankerade fotografiet

Sömning söndagsmorgon, har precis lämnat av en av våra ungdomar på en mindre flygplats och har den packade kameraväskan med i bilen för att för en gångs skull fotografera naturen på vägen hem. Ett landskap som i vanliga fall endast hedras av bilfönstrets inramning.

Ljuset är hopplöst, molnen ligger som ett jämt blylock utan minsta nyanser över Paris utkanter. Jag ger upp och åker in till stan, någon intressant fotografiutställning hittar man väl alltid på MEP (Maison Européenne de la Photographie), tänker jag. Nehej, det var sömning i högsta grad, MEP var stängt, ingen utställning alls.

Traskar den knappa kilometern till Hôtel de Sully i Marais-området och konstaterar att en utställning med namnet "Det frankerade fotografiet" precis har öppnat. Usch vad dammig och tråkigt det låter! Jag skakar av mig alla fördomar, tar mod till mig och kliver in – dessutom har det börjat dugga – i detta f.d. "egnahemshus" från 1630, där den förste hertigen av Sully, dåvarande finansministern Maximilien de Béthune bodde. Jag är ensam, kanske t.o.m. först på utställningen!

Ungefär 500 vykort från 1900 till 1920 har ställs ut, i original. Vandrar runt lite grann, tittar och funderar, och majonnäsen börjar ta sig, som lokalbefolkningen säger.

Lite historik: Postkortet (utan bild eller fotografi) med ett litet utrymme för text, uppfanns 1869 i Österrike-Ungern, för korta meddelanden. Kring 1890 berikades detta postkort med handmålade bilder, som så småningom följdes av fotografier. Vykortet var fött och blev en stor succé i Tyskland och Frankrike. Antalet postade vykort kort i Frankrike steg från 8 miljoner år 1899 till 52 miljoner år 1900. Under de två åren 1905 och 1906 producerades 600 miljoner vykort enbart i Frankrike. (1900 hade Frankrike en befolkning på 41 miljoner, kolonierna medräknade.)

Vykortens popularitet växte exponentiellt till den grad att postlådorna blev fullproppade med postkort och folk var tvungna att köa till

postkontoren, eftersom ingen hann tömma postlådorna tillräckligt snabbt. Nästa problem blev frimärkena, som inte hann tryckas i tillräckligt snabb takt.

Uppfinningsrikedomen och kreativiteten var förbluffande och kvaliteten hos de dåtida retuscheringarna, handkoloreringarna och bildmontagen kunde göra dagens Photoshop-virtuoser rosa av skam och gröna av avund. Motiven var de mest varierande och fantasi-fulla, från burleska satirer till iscensättningar där fotografen låter kortets avsändare själv figurera. Vykortsfotografierna flyttar så småningom ut från ombonade ateljéer till fotografering, framkallning och kopiering på plats och ställe i anslutning till cirkusar, omkringresande tivolin och dylika evenemang, alla med accessoarer som till exempel som färdigmålade flygplan, bilar och tågkupéer där objekten poserar, med eller utan optiska förvandlingar och förvridningar. De erotiska motiven i alla tänkbara varianter låter ej heller vänta på sig.

Poängen med att ställa ut ett 500-tal olika vykort är inte är ett försök att beskriva La Belle Epoque eller göra en nostalgisk utsvävning i 1900-talets begynnelse. Utställningen anlägger ett ekonomiskt, kulturellt och socialt perspektiv detta nya fenomen som helt enkelt gick ut på att distribuera fotografiska bilder. Sedan har man på ett skickligt sätt tagit med aspekter som den tidens bildteknik och förhållandet mellan konst och fotografi.

Vykortet blev en stor inspirations källa för många samtida konstnärer: Paul Eluard, André Breton, Man Ray och Salvador Dalí. Kring några av dessa berättas om passionerade resor, dock penibla för det medföljande sällskapet, där det enda syftet var att söka upp och samla in lokala fotografiska vykort med motiv och i stilar av de mest varierande slag.

Några år innan den illustrerade litteraturen och pressen blir en realitet, kom vykortet, de facto att vara det första, banbrytande medlet att massivt distribuera fotografier med all deras artistiska potential. Både yrkesmän och amatörer samsas om denna florerande verksamhet som snabbt blir en lönande industri. Fastän distributionen sedermera till stor del har tagit andra kanaler, har sammankopplingen med en postförsändelse tidvis återkommit i olika (vänd!)

former. Många fotolabb i Finland producerade under 1980-talet 13x15 cm fotografier med vykortdesign på baksidan.

Och sedan några år tillbaka kan man låta göra traditionella frimärken av sina egna fotografier. Lite märkligt med tanke på alla andra medel som i dag står till buds för att skicka ett fotografi inte bara från punkt A till punkt B, C, D osv., utan från A till B^{2+n} , C^{2+n} , D^{2+n} , om jag ut-

trycker mig ingenjörsmässigt. Är det här bekräftelsen på att det frankerade vykortet, detta mellan 1890 och 1899 uppfunna fenomen, är "startpunkten" för en massiv, ännu pågående distribution av fotografier? Nästa genetiska karta över fotografidistributionen får väl berätta om det.

Peter Eriksson
erikssonpeter@wanadoo.fr

Kritisk till kritiken

Kritisk var den här gången Erik Kruskopf i sin spalt På konstlinjen, sparad av mig från Hbl 22.4.2007. Den berör problem som inte föräldrars.

Kruskopf har uppmärksammat att det med åren blivit allt vanligare vid konstutställningar att kritikerna serveras en pressrelease som innehåller data om den utställda konsten, samt en tolkning av vad den går ut på. Kruskopf skriver: "Det är inte ovanligt att uttryck som lånats därifrån nästan ordagrant upprepas i notiser eller rentav i signerade kritiktexter. – – – Ändamålet med sådana texter är förstås att ge en sådan (positiv) bild av det utställda materialet som konstnären eller galleristen önskar. Det är en mycket lömsk form av kritik. Alla skribenter använder naturligtvis gärna dessa informationstexter för att få lite bakgrund till utställningen. – – – Det skulle inte vara så farligt om vi på annat håll hade en analyserande och debatterande kritik, som på allvar tränger in i den konst som visas. Det är tyvärr inte fallet."

Kruskopf har helt rätt i att konstkritiken blivit refererande i stället för kritiserande. Som jag ser det var kritikerns roll lättare när variationen var mindre. Oljemålningar, etsningar, skulpturer var konst, bättre eller sämre, medan man nu talar om "verk", vilka kan vara

precis vad som helst. Det ställer kritikern inför hopplösa uppgifter, inte minst att avgöra om upphovsmannen eller -kvinnan bara spekulerar i folks lättrogenhet.

De gånger jag själv kritiserat någon AFK:ares fotoutställning har jag varit väldigt glad om fotografen skrivit ett "Vad, hur och varför?" om sina bilder. Det finns alltid sådant som kritikern inte kan utläsa ur bilderna, och jag vill förstå sambandet mellan bild och fotograf, ett samband som man börjar se när bildantalet är tillräckligt stort, och som underlättas av en förklarande text. Samtidigt har jag nog också känt mig en aning besvårad av en sådan "åsnebygga", som det lättaste uppsatsämnet kallades i skolan. Som helhet är vår växande utställningsverksamhet något oerhört positivt, en ger våra fotografer en chans som de aldrig får i samband med tävlingar – att förklara sina bilder i ett sammanhang. Jag hoppas att trenden i någon form också når månadsmötena, som är alltför tävlingsmättade.

Mitt senaste skriveri "Reviret krymper" i marscirkuläret var delvis avsett som exempel på den trend som Kruskopf behandlar – att konstnären själv förklarar sina verk. Om mitt bildmaterial någon gång formar sig till en utställning, är alltså kritiken till stor del redan skriven och får fritt citeras!

Prolle

Den franske cyklisten

Bilarna stod parkerade i kompakt dubbelkö i väntan på att få köra ombord på färjan, som vit och monumental gled in till kaj i Stockholms hamn. Till platsen trampade också en cyklist med den franska trikoloren i miniatyr fladdrande på styrstången. Cykeln var lastad med plåtlådor av olika format. Framtill hade han en stor låda, på paketställaren fanns två likadana och bredvid dem hängde dessutom två smala på var sin sida. Cykeln var försedd med påsvetsade förstärkningar får att tåla det tunga lasset. Mannen lutade cykeln mot parkeringsstödet i bredd med den främsta bilen i kön, vid förarsidans framdörr.

Cyklisten hade mörkt hår och galliska ansiktsdrag med en välansad mustasch. Han var klädd i en bleknad tygmössa, en blacknad t-skjorta och sportshorts. På fötterna hade han svarta läderstövlar med skaften avskurna vid vristerna. Mannen såg sig livligt omkring, förmodligen som en invit till konversation med bilisterna. Men vi bilister satt i våra kupéer med ointresserad uppsyn, en lutande sig mot ratten, någon annan med handen slappt dinglande genom det nedvevade sidofönstret. Barnen i baksätena däremot glodde med näsan mot rutan på den konstiga cyklisten.

En kvinna dök upp ur en husvagn i närheten och närmade sig mannen framåtlutad med en kamera runt halsen. "Monsieur", sa kvinnan blygt medan hon fingrade på kameran. Mannen vände sig om och kvinnan bad om lov att ta ett foto av honom. Mannen ställde sig entusiastiskt poserande bredvid cykeln och kvinnan tog sin bild. De pratade en stund och så försvann hon tillbaka in i sin husvagn. Nu började förare här och där kravla sig ut ur sina bilar. Till en början liksom bara för att sträcka på sig, men plötsligt, som på överenskommelse, hade de alla kamera i handen och närmade sig cyklisten i samlad front. Mannen såg häpen på skaran, som utan att be om lov började fotografera sitt offer. Förlägen, i en korseld av blixtar, försökte han posera åt alla håll för den rovlystna flocken runt omkring. Lika snabbt som det börjat var allt över och bilisterna packade sig tillbaka in i sina bilar. Kvar vid sin cykel blev cyklisten som en sevärdhet skövlad av en fotograferande turishop.

Efter en stund stannade två läderklädda motorcyklister upp på platsen, och mannen började prata med dem. Samtidigt började framdörren på bilen närmast cykeln långsamt öppnas. Cykeln

stod så nära bilen att dörren bara kunde öppnas på glänt, men föraren lyckades ändå slingra sig ut genom den smala springan. Sedan motorcyklisterna gett sig iväg gick mannen till sin cykel och märkte att bilisten hade lämnat bilen. Cyklisten tittade efter på andra sidan bilen och märkte att där fanns ännu mindre rum. Han tycktes undra över hur föraren hade klarat att komma ut ur bilen utan att be cyklisten flytta cykeln. Mannen såg frågande omkring sig med utslagna händer som för att få en förklaring, men vi bilister satt bara och stirrade stint framför oss med stenansikten. Fransmannen hade mött den finska blygheten, som till varje pris undviker samtal med en främling som talar underligt språk.

Samtidigt dök det upp en skara uppenbart berusade resenärer, som ljudligt började kommentera cyklisten och hans fordon. Med magarna dallrande av skratt pekade de på detaljer, som cyklisten försökte förklara för dem på både franska och engelska och till slut bara med teckenspråk. Sedan han märkt att han inte blev förstådd, vilket troligen berodde på att publiken bara ville roa sig på hans bekostnad, öppnade mannen en av plåtlådorna och tog ut en ylletröja och ett par byxor. Han drog av sig shortsens under vilka det kom fram ett stoppat skydd av den typ som används av tävlingscyklister. Sedan han tagit av sig skyddet gick hopen allt längre i sin drift med mannen som stod där i bara kalsongerna. Någon hukade sig ner för att titta efter om det skulle skymta fram något intressant, då några andra skyndade fram för att fånga den underklädsskrudade galliern på video. Mannen klädde lugnt på sig byxorna och tröjan. Sedan tog han fram skokräm och borste ur en plåtlåda och började blanka stövlarna. När han var färdig med det packade han ordentligt tillbaka grejorna i lådan. Ur en annan låda tog han så fram mat. Den ställde han fram så att alla kunde se att där fanns bröd, ost, ett paket kex, en chokladkaka och en termos. Cyklisten började i lugn och ro äta och sköljde ner tuggorna med klunkar ur termosen. Mänskorna omkring honom glodde paffa på den ätande mannen och drog sig tyst bort. Mannen verkade helt nöjd över att ha lyckats beskriva plåtlådornas innehåll med praktiska exempel.

Som den här lilla episoden visar, bjuder reselivet på utmärkta tillfällen till möten med både dumhet och rådhighet, ur vilket små berättelser lätt blir till. Och det var allt om detta.

Upptecknat av Henri Jalo
Översatt från finskan av Clas Feiring

Virtuost på arbis

Vännerna Clas Feiring och Johan von Numers ställer ut naturbilder. "Landskap II" kallar de utställningen, som skall ses som en fortsättning på deras framträdande för fyra år sedan. Och det skall genast sägas att ränderna inte gått ur, de har betydligt förstärkts sen senast.

Johans andel kan ses som en *road collection* men i motsats till road movien, där tyvärr slarv präglar det filmatiska berättandet och det tekniska utförandet är Johans kollektion i det närmaste perfekt. Den fotograferande vandringsmannen rör sig på välkända stigar i Lemsjöholms betagande natur. Stigarna i sig blir lustfyllda upplevelser, vilka leder betraktaren att iaktta delar av omgivningarna. Där finns enstaka träd, stammar i grupp, skogsdungar, alltid tagna i det finaste ljus, med fotopoetens känsla för den rätta kompositionen.

Där finns enstaka blommor, speciellt tilltalas jag av flokorna, ett återkommande motiv. Men bilderna av solens position på firmamentet tycker jag utgör kollektionens svagaste länk, de känns litet banala. Detta är en smakfråga, och minns att varje bild håller en mycket hög standard.

Varje promenad förmedlar nya intryck, kollektionen med nästan 50 bilder uppvisar stor variation. Det är sommarmorgonens lugn som råder, naturens tillväxt bestämmer tempot, men i brädspringan ligger ödlan på lur och vid dikesrenen står stubbgubben och betraktar geronten, klok som gubben ifrån stubben.

Clas står för utställningens förnyelse: han ställer ut 14 självgjorda färgkopior. Kopiorna har han framställt enligt Ilfochrome-metoden, vars beskrivning och manual gav mig stora skälvan, självplågeri skall undvikas. Men Clas klarar med glans av problemen, "de svåra löses på stubinen, de omöjliga tar litet tid". Jag tycker mig se ett svagt gulstick i ett par bilder,

det tyder på antingen ett felgrepp i framställningsprocessen eller ett litet förlegat material. Men sticket påverkar absolut inte det positiva slutintrycket. Clas är, tycker jag, den utpräglade dokumentaristen, snäppet mer dokumentär än den poetiska dokumentaristen Johan.

Fjällvärlden, som återkommer i Clas svartvita kollektion, och vår skärgård är väldigt fint skildrade. "Fjällets blå timme", "Första snön i tö" samt "Sött vatten och salt" och varför inte "Lökskär den 1 maj" tjänar som fina exempel. Kollektionen känns rätt homogen, sannolikt beroende på att de flesta bilderna visar landskapen i helbild, närbilderna är få. Ibland prefererar dokumentaristen det upp och nedvända perspektivet, effekten av "Den sjunkna skogen" uppstår just genom att bilden hängts upp och ned.

När Clas formar sin svartvita kollektion rör han sig på fast hemmamark. Kompositionerna, bildvinklarna och skärpan sitter som gjutna. Urvalet är omfattande och mångsidigt, speciellt uppskattar jag fjällandskapet "Snötäckt" och "Fjolårssolrosor". "Det sista ljuset" och "Lagunen" är praktexempel på det perfekta mörkrumsarbetet, den rika tonskalan betonas genom medvetet val av utsökt fotopapper.

Det är klart att vi i tiden, på 50 och 60 talen, skulle ha pratat om "Rosenlundare", romantiker som skildrade landskapet i förföriska toner. Men den rent svartvita perioden ebbade ut och den traditionella bildsynen lever vidare. De kunniga fotograferna Johan och Clas är två ypperliga representanter för den traditionella fotokonsten hos oss.

Fredrik Hackman

Utställningen inföll i intervallen mellan två cirkulär, recensionen distribuerades elektroniskt till de nätanslutna medlemmarna, men återges för fullständighetens skull här, post festum.

d. s.

AFK:S ADRESSER

Ordförande Christine Saarukka
Hamnholmsvägen 1 D 58, 00980 Helsingfors
Tfn: 135 21 68 (hem), 040 722 38 49 (mobil)
e-post:

Vice ordförande Robert Perander
Jungfrusvängen 6 G 34, 02400 Kyrkslätt
Mobil: 040 593 59 33
e-post:

Sekreterare Ghita Thomé
Jungfrustigen 4 C 20, 00140 Helsingfors
Tfn: 170 342 (hem), 050 367 64 86 (mobil)
e-post:

Skattmästare Jan Eklund
Elovägen 50, 00660 Helsingfors
Mobil: 040 721 88 72
e-post:

Labbmästare Mikael Albrecht
Larsviksvägen 2 J, 02320 Esbo
Mobil: 040 550 9349
e-post:

Tävlingssekreterare Henri Jalo
Timmerdammsvägen 1 E 36,
00640 Helsingfors
Tfn: 752 13 03, 040 510 47 83 (mobil)
e-post:

Vice labbmästare Stig Manderbacka
Backasgatan 95 B A 5, 00610 Helsingfors

Cirkulärredaktör Clas Feiring
Vargvägen 15 C, 00800 Helsingfors
Tfn: 755 33 24 (hem), 050 568 83 24 (mobil)
e-post:

Kontaktperson för arkivet Robert Perander (se ovan)

Webbredaktör Katja Virolainen
Tölögatan 58 B 37, 00250 Helsingfors
Tfn: 587 45 46 (hem), 050 369 42 76 (mobil)
e-post:

Klubbvärd Lars Wernbom
Skarpskyttegatan 18 A 8, 00150 Helsingfors
Tfn: 666 113 (hem)

AFK:s labb: Tölögatan 52, tfn 406 268
Labbokning: Oy Foto-Hasse Ab, Lilla Robertsgatan 4,
00130 Helsingfors, tfn 680 2244, öppet må-fre 9-17
Labbnnyckelfrågor: Jan Eklund (se ovan)
Bankkonto: Aktia 405549-2154067

Ansökning om medlemskap: Christine Saarukka (se ovan)
Adress-och medlemsfrågor: Jan Eklund (se ovan)
AFK:s webbsidor: www.sksl.fi/afk
E-postinfo: Christine Saarukka (se ovan)